

TEKNOLOGIA

Hirugarren sektorearen ahotsa

DIANA FRANCO

Azkenaldian hirugarren sektorearen eraldaketa digitalaz hitz egiten duten dokumentu ugari igaro dira nire eskuetatik. Agiri horietako zenbait, hirugarren sektorearekin zerikusia ez duten erakunde teknologikoak bultzaturikoak dira. Baina duela gutxi eraldaketa digitalaren inguruan hirugarren sektoreko zenbait eragilek landuriko topaketa xume bitan parte hartu nuen eta horietan bai, hirugarren sektoreak bazuen ahotsa. Ahots kritiko eta propositiboa entzun ahal izan nuen.

Heldu berria naiz sektore honetara eta asko dut ikasteko, baina azkar ohartu naiz digitalizazioan sektore honetako eragile askoren jarrera erabiltzaile hutsarena dela. Teknologian, aldaketetara egokitzeko bidea jarraitzen dute orokorrean, aldaketa teknologikoari forma emateko bidea hartu ordez. Azken finean, ardura larregi dituzte egunerokoan, euren tresnak pentsatzeko indarra eta baliabideak bideratzeko. Topaketa hauetan, baina, ezberdintasun bat ikusi nuen: erabiltzen duten tresna askori giza begirada falta zaiela adierazi zuten. Zer da ordea giza begirada? Zelan interpretatu dezakegu hori?

Nire ustez, eraldaketa digitalak giza begirada izango du baldin eta bazterkeria modu berriak sortzen ez baditu eta baliabideen ekologia egiten badu. Horretarako, beharrezkoa da arreta berezia jartzea garapen teknologiko hauek sustatzen dituzten negozio ereduetan, azpiegitura teknologikoak kalte ala onura diren naturarentzat eta herrirentzat, gailuen iraunkortasunean eta horiek konpontzeko eta hobetzeko aukeretan, komunitatearentzat zenbateraino den aberastasun teknologia hori, eta azkenik, baina beharbada garrantzitsuen, teknologia pentsatu eta egitean aniztasuna kontuan hartzen al den.

Topaketa hauetan paradigma aldaketa bat igarri dut; sektorea ahotsa hartzen ikusi dut, eraldaketa digitalari forma emateko bidea antzeman da. Teknologiak gizartean duen eragina hain handia izanda, nola ez du hirugarren sektoreak teknologian eta eraldaketa digitalean ahotsa izango? ●

NAZIOARTEA

PABLO PORCUNCUA / AFP

Non dira?

AXIER LOPEZ

Uruguaiko diktadura zibiko-militarrean (1973-1985) desagertutako 197 lagunak kalera atera zituzten milaka lagunek beste hainbeste argazkitan, 27. Isiltasunaren Martxan.

Lehen martxa 1996an egin zuten. Uruguaiako Estatuaren ekinga terroristak 20 urte bete zituenean. Maiatzaren 20ak gogorarazten du Buenos Airesen Manuel Liberoffen desagertpena, Zelmar Michelini, Hector Gutiérrez Ruiz, William Whitelaw eta Rosario Barredoren hilketak eta aitona handik hilabetera berreskuratu zituen hiru seme-alaba txikien bahiketa. Dena Kondor Planaren barruan antolatu zuen estatuak: 1970eko eta 1980ko hamarkaden artean inguruko herrialdeen inteligentzia militarren arteko koordinazio errepresiboa. Garai hartan Uruguain Juan Maria Bordaberry Arozena zen presidentea, Nafarroa Behereko migratzaile artzainen ondorengoa, 1973an ganberak desegin ondoren 1985era arte hedatuko zen diktadura zibiko-militarra ezarri zuena.

Desagertuen Amak eta Senideak taldeko kideek adierazi dutenez, Indar Armateuek bahituta mantentzen dituzten gure desagertuen argazkiak gizarte osoak sufritutakoaren sinbolo dira, autoritarismorik latzenak zapaldukoak. Estatuak erabaki eta burutu zituen krimen horiek, eta gaur arte ezkutuan eduki ditu, bik-

timak beste behin ere biktima bihurtuz.

Martxaren bidez eskatu dute estatuak aintzat har ditzan, desagertuen gorpuak entregatzeko eta egiari buruzko informazioa duten artxibo klasifikatuak entregatzeko. Era berean, "memoria kolektiboa berriro gezur-rekin zauritu eta distraitu nahi dutenei emandako erantzuna" izan da. Zehazki, Kabildo Irekia aipatu dute, militarrek sustatutako alderdia, Uruguai gobernatzen duen eskuineko koalizioaren bazkide dena. Alderdi horrek, lehenik eta behin, iraungitzelegea erabat berrezarri nahi izan zuen, diktadura garaiko militarrek eta polizia epaitzea galarazi zuen araudia. Halaber, lege-proiektu baten bidez, 65 urtetik gorako preso guztiei etxeko espetxealdia automatikoki ematen saiatu dira, baldintza jakin batzuk beteta. Diktaturaren errepresioileak lirake ia onuradun bakarrak.

"Zertarako ditugu Indar Armateuak hiru milioi biztanleko herrialde batean? Ez dugu ofizial, koronel eta teniente jeneral kopuru hori guztia behar", adierazi du Elena Zaffaronik, Luis Eduardo González González *Chiqui* Alderdi Komunista Iraultzaileko militantearen emazteak. Atxilotu ziztuztenean, lau hilabeteko semeaz haurdun zegoen, azkenean gatibutzan jaio zena, *Chiqui* desagertuta zegoela.

Egiak oraindik ere gatibu jarraitzen du Uruguain. ●